

Martin James
FOUNDATION

*Αλφαβητάρι νομικών εννοιών και συμβουλών
για υποψηφίους αναδόχους γονείς
και αναδόχους γονείς*

Χαρά Γαλανού
Νομικός

**Σύνταξη & επιμέλεια για το Κέντρο Ερευνών Ρίζες
από την: Χαρά Γαλανού,
Νομικός, πιστοποιημένη Διαμεσολαβήτρια Αστικού
και Εμπορικού Δίκαιου από το ΑΚΚΕΔ "Προμηθέας",
ανάδοχη μητέρα.**

Συντομογραφίες:

ΑΚ Αστικός Κώδικας

Σ Σύνταγμα

ΔΣΔΠ Διεθνής Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα
του Παιδιού (1989)

ΕΚΚΑ Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης

ΚΙΔ Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας (Ν.
3418/2005)

ΓΚΠΔ Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων (ΕΕ)
2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του
Συμβουλίου για την προστασία των φυσικών προσώπων
έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού
χαρακτήρα

Πηγές:

N. 4538/2018 (ΦΕΚ Α' 16.3.2018) Μέτρα για την προώθηση των θεσμών της Αναδοχής και Υιοθεσίας και άλλες διατάξεις

N. 4624/2019: Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων

Σύνταγμα της Ελλάδος άρθρα 9, 21

Αστικός Κώδικας άρθρα 1518, 1532, 1543, 1544 και άρθρα 1655 -1665

ΚΥΑ υπ.αριθμ. Δ11 οικ. 31931/1272/ΦΕΚ 3329/Β/8-8-2020 Καθορισμός της διαδικασίας, των αρμόδιων φορέων, της χρονικής διάρκειας καθώς και κάθε άλλου σχετικού θέματος που αφορά στη σύνδεση των ανηλίκων που είναι εγγεγραμμένοι στο Εθνικό Μητρώο Ανηλίκων με τους υποψήφιους αναδόχους και τους υποψήφιους θετούς γονείς που είναι εγγεγραμμένοι στο Εθνικό Μητρώο Υποψηφίων Αναδόχων Γονέων και στο Εθνικό Μητρώο Υποψηφίων Θετών Γονέων αντιστοίχως

ΥΑ υπ' αριθ. Δ11 οικ. 49075/2067/ΦΕΚ 4489/Β/11-10-2018 Προγράμματα εκπαίδευσης και επιμόρφωσης υποψήφιων

ανάδοχων γονέων και προγράμματα συνεχιζόμενης εκπαίδευσης των αναδόχων γονέων

A

Άδειες και διευκολύνσεις των αναδόχων γονέων: Ως ανάδοχοι γονείς δικαιούστε τις ίδιες άδειες που αφορούν στην φροντίδα και ανατροφή του παιδιού, με τους φυσικούς γονείς, καθόλη τη διάρκεια της αναδοχής (άρθρο 12 Ν. 4538/2018).

Αναδοχή παιδιού: Η αναδοχή παιδιού δεν ταυτίζεται ως όρος και ως περιεχόμενο με τη γονική μέριμνα ή την επιμέλεια ενός παιδιού. Αναδοχή είναι η ανάληψη της πραγματικής φροντίδας ενός παιδιού με περιεχόμενο την καθημερινή του φροντίδα και κάθε μέτρο για την υγεία, στέγαση, διατροφή, ένδυση, ανατροφή, ασφάλεια, επίβλεψη, αποτροπή κινδύνων που απειλούν τη ζωή του παιδιού, διαπαιδαγώγηση και προστασία των προσωπικών συμφερόντων του.

Η αναδοχή δεν τροποποιεί το νομικό καθεστώς του παιδιού ή τους δεσμούς του με τη φυσική του οικογένεια και οι έννομες σχέσεις μεταξύ του ανάδοχου παιδιού και της φυσικής του οικογένειας ή του επιτρόπου του παραμένουν αμετάβλητες (άρθρο 1655 ΑΚ).

Αυτή είναι και η ουσιώδης εννοιολογική και νομική διαφορά με την υιοθεσία κατά την οποία αλλάζει πλήρως η νομική κατάσταση του παιδιού το οποίο αποξενώνεται νομικά από την φυσική του οικογένεια.

Αναδοχή με δικαστική απόφαση: Η αναδοχή ενός παιδιού μπορεί να σας ανατεθεί με δικαστική απόφαση ειδικά σε περιπτώσεις παιδιών που είναι έκθετα ή ορφανά ή εγκαταλελειμμένα και από τους δύο γονείς τους. Επίσης στις περιπτώσεις που οι γονείς τους δεν μπορούν να ασκήσουν επαρκώς τη γονική μέριμνα για πραγματικούς λόγους (πχ λόγους υγείας) ή για νομικούς λόγους (πχ γονείς έγκλειστοι σε κατάσταση κράτησης). Τέλος, στις περιπτώσεις που ένα παιδί παραμελείται σοβαρά ή κακοποιείται από τους γονείς του ή από άλλους συνοικού- ντες ή στις περιπτώσεις παιδιών που η γονική μέριμνα ανήκει μόνο στην μητέρα και εκείνη τα έχει εγκαταλείψει χωρίς να υπάρχει ευρύτερο οικογενειακό πλαίσιο που να μπορεί να αναλάβει τη φροντίδα τους.

Εάν η αναδοχή γίνεται με δικαστική απόφαση, το δικαστήριο οφείλει, ανάλογα με την ωριμότητα του παιδιού, πριν αποφασίσει, να ακούει τη δική του γνώμη καθώς και τη γνώμη των αναδόχων και των φυσικών γονέων ή του επιτρόπου. Στην απόφαση του αυτή το δικαστήριο συνεκτιμά και την έκθεση της Κοινωνικής Υπηρεσίας (άρθρο 1664 ΑΚ).

Αναδοχή με εισαγγελική διάταξη: Η αναδοχή ενός παιδιού είναι δυνατόν να σας ανατεθεί με εισαγγελική διάταξη δυνάμει της οποίας αναλαμβάνετε την πραγματική φροντίδα του (άρθρο 12 Ν. 4538/2018). Η εισαγγελική διάταξη έχει διάρκεια 30 ημερών εντός των οποίων ο εισαγγελέας που διέταξε πρέπει να

απευθύνεται στο δικαστήριο για την έκδοση δικαστικής απόφασης (άρθρο 1532 ΑΚ).

Αναδοχή με σύμβαση: Η πραγματική φροντίδα ενός παιδιού μπορεί να σας ανατεθεί από τον επίτροπο ή από τους ίδιους τους φυσικούς γονείς με έγγραφη σύμβαση που καταρτίζεται ανάμεσα σε εσάς και τους φυσικούς γονείς ή ανάμεσα σε εσάς και τον επίτροπο. Στη σύμβαση αυτή θα πρέπει να γίνεται ρητή μνεία στο ότι λάβατε γνώση των διατάξεων του Αστικού Κώδικα των σχετικών με την αναδοχή και ότι αποδέχεστε τις δεσμεύσεις που απορρέουν από αυτές τις διατάξεις. Για να είναι έγκυρη η σύμβαση αναδοχής θα πρέπει α) εσείς ως οι ανάδοχοι γονείς να είστε εγγεγραμμένοι στο Εθνικό Μητρώο Υποψηφίων Αναδόχων Γονέων και β) εσείς ως ανάδοχοι γονείς να κοινοποιήσετε τη σύμβαση εντός δεκαπέντε ημερών από τη σύναψή της στην Περιφερειακή Ενότητα του τόπου κατοικίας σας ώστε η σύμβαση να εγγραφεί στο Εθνικό Μητρώο Εγκεκριμένων Αναδοχών (άρθρο 1665 ΑΚ, άρθρο 10 Ν.4538/2018). Αν δεν γίνει αυτή η κοινοποίηση ο ανάδοχος γονέας στερείται δικαιωμάτων του όπως π.χ η προβλεπόμενη οικονομική ενίσχυση της αναδοχής, η ασφαλιστική κάλυψη του παιδιού από τον φορέα του αναδόχου γονέα, η κατά προτεραιότητα εγγραφή του παιδιού σε βρεφονηπιακούς σταθμούς κλπ (άρθρα 10, 12 Ν. 4538/2020).

Ανάληψη της επιτροπείας του παιδιού: Όταν το ανάδοχο παιδί έχει παραμείνει στην οικογένεια σας για χρονικό διάστημα

που χαρακτηρίζεται από διάρκεια τουλάχιστον διετίας, έχετε δικαίωμα να αιτηθείτε από το δικαστήριο να γίνετε επίτροποι του παιδιού (άρθρα 1660, 1661 ΑΚ).

Άρση ή λήξη της αναδοχής: Αν η αναδοχή σας ανατέθηκε με δικαστική απόφαση, το δικαστήριο μπορεί να θέσει τέρμα σε αυτήν όταν το ζητήσουν οι φυσικοί γονείς ή ο επίτροπος εφόσον διαπιστώσει ότι δεν συντρέχουν πια οι λόγοι που την κατέστησαν αναγκαία (άρθρο 1662 ΑΚ). Επίσης το δικαστήριο μπορεί να άρει την ανάθεση της αναδοχής αν κρίνει ότι οι ανάδοχοι δεν είναι κατάλληλοι να ανταποκριθούν στα καθήκοντά τους και να αναθέσει την αναδοχή σε άλλους κατόπιν αιτήσεως των φυσικών γονέων ή του επιτρόπου, άλλων συγγενών, του εισαγγελέα ή και αυτεπαγγέλτως (άρθρο 1663 ΑΚ). Επιπλέον, το δικαστήριο αίρει την αναδοχή με αίτηση των ίδιων των αναδόχων γονέων εάν αυτοί δεν μπορούν να ανταποκριθούν στις εξειδικευμένες ανάγκες του ανηλίκου (άρθρο 15 Ν. 4538/2018).

B

Βάφτιση: Για την βάφτιση αβάπτιστου παιδιού αρμόδιος είναι ο φορέας που ασκεί τη γονική μέριμνα. Ως ανάδοχοι γονείς δεν θα έχετε το δικαίωμα να βαφτίσετε το παιδί του οποίου έχετε αναλάβει την πραγματική φροντίδα αλλά μπορείτε να αιτηθείτε από τον φορέα να προβεί σε ονοματοδοσία μέχρι να αποσαφηνισθεί το νομικό καθεστώς του παιδιού. Εάν η αναδοχή

καταλήξει σε υιοθεσία τότε είσθε οι μόνοι αρμόδιοι να μεριμνήσετε για τη βάφτιση του παιδιού σας.

Βεβαίωση καταλληλότητας: Είναι η βεβαίωση που εκδίδει η Κοινωνική Υπηρεσία του φορέα εποπτείας που εξετάζει την αίτηση σας για να γίνετε ανάδοχοι γονείς. Η βεβαίωση αυτή εκδίδεται μετά την υποβολή της αίτησης σας στον σύνδεσμο www.anynet.gr και την πάροδο τριών μηνών για την διεξαγωγή και ολοκλήρωση της κοινωνικής έρευνας.

Βεβαίωση παρακολούθησης: Μετά την επιτυχή παρακολούθηση του υποχρεωτικού κύκλου εκπαίδευσης στον οποίο θα συμμετάσχετε ως υποψήφιοι ανάδοχοι, ο φορέας εποπτείας εκδίδει βεβαίωση παρακολούθησης, σας εγγράφει στο Ειδικό Μητρώο Υποψηφίων Αναδόχων Γονέων που τηρεί και διαβιβάζει τα στοιχεία σας στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης για να γίνει η εγγραφή σας στο Εθνικό Μητρώο Υποψηφίων Αναδόχων Γονέων η οποία και αποτελεί προαπαιτούμενο για τη σύνδεσή σας με κάποιο παιδί υποψήφιο να τεθεί σε ανάδοχη φροντίδα.

Γ

Γονική μέριμνα: Η γονική μέριμνα περιλαμβάνει την επιμέλεια του προσώπου, τη διοίκηση της περιουσίας του και την εκπροσώπηση του σε κάθε υπόθεση ή δικαιοπραξία ή δίκη που αφορούν στο πρόσωπο ή στην περιουσία του. Διακρίνεται από την

αναδοχή επειδή η τελευταία δεν αποτελεί ούτε άσκηση της επιμέλειας ενός παιδιού, ούτε διαφοροποιεί τη έννομη σχέση ανάμεσα στο ανάδοχο παιδί και τους φυσικούς γονείς του.

Γνώμη του παιδιού και δικαίωμα ακρόασης: Ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητά τους, τα παιδιά πρέπει να ακούγονται σε όλες τις διαδικασίες που τα αφορούν ιδίως εάν πρόκειται να τεθούν σε ανάδοχη φροντίδα. Το δικαστήριο που αποφασίζει για την ανάθεση της αναδοχής ενός παιδιού καθώς και η αρμόδια Κοινωνική Υπηρεσία που διενεργεί την κοινωνική έρευνα, υποχρεούνται να ακούν τη γνώμη του παιδιού πριν την τοποθέτηση του σε ανάδοχη οικογένεια ή κατά τη διάρκεια της αναδοχής (άρθρο 1664 ΑΚ). Το δικαίωμα της ελεύθερης έκφρασης της γνώμης του παιδιού και της ακρόασης του από τους αρμόδιους επαγγελματίες κατοχυρώνεται στο άρθρο 12 της Διεθνούς Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΔΣΔΠ, 1989) και αποτυπώνεται ρητά στην εθνική μας νομοθεσία (ενδεικτικά άρθρά 1511, 1664 ΑΚ, άρθρο 3 Δ11/οικ. 31931/1272/ΦΕΚ 3329/8-8-2020). Σύμφωνα με το άρθρο 12 της ΔΣΔΠ θα πρέπει ιδίως να δίνεται στο παιδί η δυνατότητα να ακούγεται σε οποιαδήποτε διοικητική ή δικαστική διαδικασία που το αφορά, είτε άμεσα είτε μέσω ενός εκπροσώπου ή ενός αρμόδιου οργανισμού, κατά τρόπο συμβατό με τους διαδικαστικούς κανόνες της εθνικής νομοθεσίας.

Δ

Διαφωνία με τον επίτροπο ή με τους φυσικούς γονείς: Αν πρόκειται να ληφθεί μια σοβαρή απόφαση που αφορά το παιδί που έχετε αναλάβει, έχετε δικαίωμα να διατυπώνετε την γνώμη σας προς τον επίτροπο ή την αρμόδια Κοινωνική Υπηρεσία ή τους φυσικούς γονείς (εάν η αναδοχή έγινε με σύμβαση) αλλά δεν έχετε το δικαίωμα να ενεργήσετε αντίθετα με τη βούληση των ως άνω εάν αυτή εκφράσθηκε ρητά (άρθρα 1658, 1659 ΑΚ). Σε κάθε περίπτωση, δικαιούσθε να λαμβάνετε τα προσφορότερα, κατά την κρίση σας, μέτρα για την αντιμετώπιση των έκτακτων αναγκών του παιδιού.

Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα παιδιών: Το δικαίωμα κάθε παιδιού στην προστασία των προσωπικών του δεδομένων είναι συναφές με το συνταγματικό του δικαίωμα στην προστασία της ιδιωτικότητας και της οικογενειακής του ζωής. Στο πλαίσιο αυτό, η δημοσιοποίηση στοιχείων του ανάδοχου παιδιού ή η ανάρτηση φωτογραφιών του στα ΜΜΕ, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή εν γένει στο διαδίκτυο δεν μπορεί να είναι θεμιτή. Εξάλλου, οι ανήλικοι μπορούν να δώσουν συγκατάθεση για σύννομη ηλεκτρονική επεξεργασία των προσωπικών τους δεδομένων μόνο μετά τη συμπλήρωση του 15ου έτους της ηλικίας τους. Σε κάθε περίπτωση όμως και μετά το ηλικιακό αυτό όριο, η δημοσιοποίηση εικόνων ανηλίκων συνιστά παραβίαση του δικαιώματος της ιδιωτικότητας τους στο βαθμό που οι ανήλικοι

μπορούν να ταυτοποιηθούν από τις εικόνες και να είναι αναγνωρίσιμοι καθώς και να εκτεθούν σε κινδύνους που ελλοχεύουν για αυτούς στο διαδίκτυο χωρίς οι ίδιοι να έχουν επαρκή επίγνωση των ζητημάτων που συνεπάγεται μια τέτοια έκθεση. Αν το ανάδοχο παιδί είναι κάτω των 15 ετών η παροχή συναίνεσης για οποιαδήποτε ενέργεια δημοσιοποίησης στοιχείων του δίνεται από τον νόμιμο εκπρόσωπό του δηλαδή τον ασκούντα την γονική μέριμνα ή τον επιτροπό του (άρθρο 21 Ν. 4624/2019).

Δικαίωμα γνώμης των υποψηφίων αναδόχων γονέων : Για κάθε απόφαση που αφορά τη ζωή του ανάδοχου παιδιού, έχετε το δικαίωμα να διατυπώνετε τη γνώμη σας στον φορέα εποπτείας ή στους φυσικούς γονείς (άρθρο 1659 ΑΚ).

Δικαίωμα ενημέρωσης: Έχετε πλήρες δικαίωμα ενημέρωσης σχετικά με το ιατρικό, κοινωνικό-οικογενειακό και νομικό ιστορικό του παιδιού που πρόκειται να αναλάβετε ως ανάδοχοι γονείς ή του οποίου έχετε ήδη την πραγματική φροντίδα. Η σφαιρική ενημέρωση που θα λάβετε αποσκοπεί στο να σας βοηθήσει να κατανοήσετε ορθότερα με ποιές δυσκολίες θα έρθετε αντιμέτωποι και ποιές από αυτές μπορείτε πράγματι να αντέξετε και να διαχειρισθείτε σωστά για να ανταποκριθείτε στις ανάγκες του παιδιού και να του προσφέρετε μια πραγματικά επανορθωτική εμπειρία. Επιπλέον, όσο καλύτερα ενημερωμένοι είστε τόσο πιο ουσιαστικά θα διαμορφώσετε μια επιτυχή και ποιοτική σχέση με το ανάδοχο παιδί.

Δικαίωμα στην αλήθεια: Μιλήστε στο ανάδοχο παιδί για τις αλήθειες που το αφορούν με ύφος και γλώσσα που να είναι κατανοητά στο ίδιο ανάλογα με το ηλικιακό και το νοητικό του στάδιο. Αν αναλάβετε ένα πολύ μικρό παιδί σε μακροπρόθεσμη αναδοχή η οποία στη συνέχεια εξελίσσεται σε υιοθεσία, θα είστε οι πρώτοι που θα δομήσετε την προσωπικότητα του και θα το βοηθήσετε να διαμορφώσει μια ταυτότητα που να στηρίζεται στην ελικρίνεια τόσο ως προς το συμβάν της υιοθεσίας όσο και ως προς τα λοιπά στοιχεία της διαφορετικότητας του εάν υπάρχουν (πχ φυλετική ή εθνική καταγωγή). Με κατάλληλη επαγγελματική καθοδήγηση, μπορείτε να μάθετε τρόπους και προσεγγίσεις που θα εξοικειώσουν το παιδί σας με την ιστορία του (κοινωνικο-οικογενειακή, πολιτισμική, θρησκευτική) κάθε φορά προσαρμοσμένη στο αναπτυξιακό του στάδιο.

Δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή: Το αρχικό στάδιο της αναδοχής συχνά αντιμετωπίζεται με πολλές ερωτήσεις και καλοπροαίρετο ενδιαφέρον από το κοινωνικό, φιλικό και συγγενικό περιβάλλον των αναδόχων γονέων. Είναι απολύτως θεμιτό να επιθυμείτε να μοιραστείτε το ενθουσιασμό σας με τους οικείους σας ωστόσο καλό είναι να έχετε υπόψιν σας ότι το παιδί που έχετε αναλάβει είναι φορέας του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή αλλά λόγω της μικρής του ηλικίας ή εν γένει της ανηλικότητας του αδυνατεί να το ασκήσει με ρητό και εξωστρεφή τρόπο. Εκτός από το παιδί, είστε και οι ίδιοι φορείς του δικαιώματος στην ιδιωτικότητα και στη

διαφύλαξη της οικογενειακής σας ζωής συνεπώς εάν οι ερωτήσεις από το κοινωνικό σας περιβάλλον σας φέρνουν σε δύσκολη θέση ή αφορούν το κοινωνικό ή το οικογενειακό ιστορικό του παιδιού που έχετε αναλάβει έχετε κάθε δικαίωμα να μην απαντήσετε. Να θυμάστε ότι εσείς είστε οι θεματοφύλακες της ιδιωτικότητας του ανάδοχου παιδιού και του δικαιώματος του στη διαφύλαξη των προσωπικών του δεδομένων (άρθρο 9 Σ, άρθρο 16 ΔΣΔΠ)

E

Εγγραφή στο Εθνικό Μητρώο Υποψηφίων Αναδόχων: Η εγγραφή σας στο Εθνικό Μητρώο Υποψηφίων Αναδόχων Γονέων πραγματοποιείται μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος εκπαίδευσης (30 ώρες).

Εγγραφή σε παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς: Τα παιδιά σε αναδοχή εγγράφονται κατά προτεραιότητα και φοιτούν δωρεάν στους παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς του Δήμου του τόπου κατοικίας των αναδόχων γονέων (άρθρο 12 Ν. 4538/2018).

Επικοινωνία του παιδιού με τους φυσικούς του γονείς: Ως ανάδοχοι γονείς οφείλετε να διευκολύνετε τις προσωπικές σχέσεις και την επικοινωνία των φυσικών γονέων με το παιδί εφόσον αυτό έχει κριθεί από τον αρμόδιο φορέα εποπτείας ότι είναι προς όφελος του συμφέροντος του παιδιού (άρθρο 1656 ΑΚ). Η επικοινωνία αυτή πρέπει να γίνεται με τρόπο προστατευτικό για τα

συμφέροντα όλων, του παιδιού, των φυσικών γονέων και τα δικά σας παρουσία εκπροσώπου του φορέα εποπτείας και στον χώρο του φορέα. Οι φυσικοί γονείς του παιδιού καθώς και άλλα μέλη της βιολογικής οικογένειας του αποτελούν κομμάτι της ταυτότητας του και είναι σαφώς δικαίωμά του η διατήρηση της επικοινωνίας του με εκείνους. Ζητείστε σαφείς πληροφορίες από την Κοινωνική Υπηρεσία του Φορέα Εποπτείας ή/και τον επίτροπο του ανάδοχου παιδιού για τη συχνότητα και τη διάρκεια των συναντήσεων του παιδιού με τη βιολογική του οικογένεια καθώς και τις ειδικότερες συνθήκες υπό τις οποίες πραγματοποιούνται αυτές οι συναντήσεις (παρουσία υπεύθυνου επαγγελματία, στον χώρο του αρμόδιου φορέα κλπ). Οι συναντήσεις με τους φυσικούς γονείς ή το ευρύτερο συγγενικό περιβάλλον του παιδιού γίνονται πάντα υπό την επίβλεψη της κοινωνικής υπηρεσίας του Φορέα Εποπτείας. Αυτό δεν θα πρέπει να φαντάζει απειλητικό δεδομένου ότι ως διαδικασία και συνθήκη είναι απαραίτητο για την ομαλή ανάπτυξη και σταθερή εξέλιξη του παιδιού. Αν ωστόσο εντοπίσετε πρακτικές που δεν είναι επωφελείς για το ανάδοχο παιδί θα πρέπει άμεσα να ενημερώσετε τον Φορέα Εποπτείας.

Ενημέρωση από τους αναδόχους γονείς: Ως ανάδοχοι γονείς υποχρεούστε να παρέχετε ενημέρωση στον επίτροπο και την αρμόδια κοινωνική υπηρεσία εποπτείας σχετικά με τις συνθήκες διαβίωσης, την εξέλιξη και την ανάπτυξη του παιδιού (άρθρο 1657 ΑΚ). Ο επίτροπος με τη σειρά του ή η Κοινωνική Υπηρεσία του

Πλαισίου Παιδικής Προστασίας ενημερώνουν με τη σειρά τους τους φυσικούς γονείς.

Εθνικό Μητρώο Υποψηφίων Αναδόχων Γονέων:

Καταχωρείστε σε αυτό από το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ) με ευθύνη του αρμόδιου φορέα εποπτείας μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του κύκλου εκπαίδευσης υποψηφίων αναδόχων γονέων και πριν την τοποθέτηση ενός παιδιού υπό την πραγματική σας φροντίδα (άρθρο 6 Ν. 4538/2018).

Εθνικό Μητρώο Εγκεκριμένων Αναδοχών Ανηλίκων:

Καταχωρείστε σε αυτό από το ΕΚΚΑ με ευθύνη του αρμόδιου φορέα που εποπτεύει την αναδοχή του παιδιού που έχετε αναλάβει (άρθρο 7 Ν. 4538/2018).

Ειλικρίνεια και σαφήνεια: Κατά την διάρκεια της κοινωνικής έρευνας που αφορά την αξιολόγηση της καταλληλότητάς σας, να είστε απολύτως σαφείς και ειλικρινείς ως προς τα χαρακτηριστικά του παιδιού που θα θέλατε να αναλάβετε. Δεν πρόκειται να αξιολογηθείτε αρνητικά γι αυτό. Τουναντίον, το να είστε ξεκάθαροι και συγκεκριμένοι ως προς το προφίλ του παιδιού που θα επιθυμούσατε να αναλάβετε οδηγεί σε μεγαλύτερες πιθανότητες επιτυχίας της αναδοχής όταν αυτή παράλληλα πλαισιώνεται από σταθερή συμβουλευτική υποστήριξη από τον Φορέα Εποπτείας. Σε όλα τα στάδια της κοινωνικής έρευνας, μιλήστε ανοιχτά για τις

δυνατότητες, τις επιθυμίες και τις προσδοκίες σας ώστε να προκύψει σύνδεση ανάμεσα σε εσάς και το ανάδοχο παιδί που θα εξυπηρετεί καλύτερα το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και θα οδηγήσει σε επιτυχή και ασφαλή οικογενειακή αποκατάσταση του παιδιού με γνώμονα την ευημερία του (άρθρο 1 ΚΥΑ Δ11/οικ. 31931/1272/ΦΕΚ 3329/8-8-2020).

Έκθεση της Κοινωνικής Υπηρεσίας: Το δικαστήριο, όταν αποφασίζει για την ανάθεση της πραγματικής φροντίδας ενός παιδιού σε ανάδοχους γονείς, συνεκτιμά στην κρίση του την έκθεση της Κοινωνικής Υπηρεσίας η οποία δεν είναι δεσμευτική για αυτό (άρθρο 1664 ΑΚ).

Έκθεση της Κοινωνικής Υπηρεσίας, αρνητική: Σε περίπτωση που η έκθεση της Κοινωνικής Υπηρεσίας είναι αρνητική για εσάς κατά την αξιολόγησή σας ως υποψηφίων αναδόχων γονέων, έχετε το δικαίωμα να επανυποβάλλετε νέα αίτηση για αναδοχή παιδιού μετά την παρέλευση τριετίας από την υποβολή της προηγούμενης (άρθρο 117 Ν. 4604/2019).

Επιμέλεια: Η Επιμέλεια είναι πτυχή της γονικής μέριμνας και η σημαντικότερη έκφανση της άσκησής της. Σε αυτήν περιλαμβάνεται κάθε μέριμνα και ενέργεια που αφορά την ανατροφή, την επίβλεψη, τη μόρφωση, την εκπαίδευση καθώς και τον προσδιορισμό του τόπου διαμονής του παιδιού, η συνεργασία

με το σχολείο του ή με άλλες δομές ή οργανισμούς (άρθρο 1518 ΑΚ).

Επιτροπεία: Επίτροπος διορίζεται ένα φυσικό πρόσωπο ή ένας φορέας/ίδρυμα όταν κανένας φυσικός γονέας δεν έχει ή δεν μπορεί να ασκήσει τη γονική μέριμνα. Αυτό συμβαίνει στις περιπτώσεις που έχουμε θάνατο και των δύο φυσικών γονέων ή ιδίως όταν οι φυσικοί γονείς ενός παιδιού δεν μπορούν να ανταποκριθούν στο λειτούργημα τους για την επιμέλεια του παιδιού επειδή οι ίδιοι αντιμετωπίζουν ψυχικά ή νομικά προβλήματα (έκπτωση από τη γονική μέριμνα) ή είναι χρήστες ουσιών ή εάν ασκούν το λειτούργημα τους καταχρηστικά. Επίτροπος επίσης διορίζεται όταν υπάρχει μόνο ένας φυσικός γονέας που ασκεί τη γονική μέριμνα και αυτός αδυνατεί να την ασκήσει. Μπορεί τέλος οι ίδιοι οι γονείς να ζητήσουν την αφαίρεση της γονικής μέριμνας για σπουδαίο λόγο (άρθρα 1535,1589 ΑΚ).

Εκπαίδευση υποψηφίων αναδόχων: Εάν ανήκετε σε κάποιο από τα οικογενειακά σχήματα που προβλέπει ο Ν. 4538/2018 ως κατάλληλα να γίνουν ανάδοχοι γονείς, θα ενταχθείτε από τον φορέα εποπτείας σας σε κύκλο εκπαίδευσης ο οποίος είναι υποχρεωτικός ώστε να σας χορηγηθεί η βεβαίωση επιτυχούς παρακολούθησης που αποτελεί προαπαιτούμενο για την εγγραφή σας στο Εθνικό Μητρώο Υποψηφίων Αναδόχων Γονεών (πραγματοποιείται από το ΕΚΚΑ). Ο κύκλος αυτός είναι συνολικής διάρκειας 30 ωρών (5-8 συναντήσεις εντός διμήνου) και

προβλέπεται από το σχετικό νομικό πλαίσιο ότι πρέπει να ολοκληρωθεί εντός διμήνου. Η μεθοδολογία περιλαμβάνει παιχνίδια ρόλων, διαλέξεις, βιωματικές ασκήσεις, μικρές ομάδες, ανάλυση περιστατικών, αξιοποίηση μορφών τέχνης, προβολή ταινιών συναφούς περιεχομένου. Οι θεματικές ενότητες των προγραμμάτων εκπαίδευσης αφορούν το θεσμικό πλαίσιο προστασίας του παιδιού σε Ελλάδα και ΕΕ, τα συνταγματικά δικαιώματα του παιδιού, τις δυσκολίες και τις αντιξοότητες του γονεϊκού ρόλου, τις αυξημένες ανάγκες παιδιών (υγεία, αναπηρία, διαπολιτισμικότητα, παραβατικότητα), τις εμπειρίες και συμπεριφορές μετα-τραυματικού άγχους, τους μηχανισμούς προστασίας, ψυχικής ανθεκτικότητας και ανάκαμψης, τους τρόπους έκφρασης των συναισθημάτων, διατήρησης θετικού και ασφαλούς οικογενειακού κλίματος, και τις διαδικασίες συνεργασίας με τους φυσικούς γονείς και τις υπηρεσίες, το δικαίωμα του παιδιού στην ενημέρωση του για την προέλευσή του και την υιοθεσία (ΥΔ υπ' αριθ. Δ11 οικ. 49075/2067/ΦΕΚ 4489/Β/11-10-2018). Οι εκπαιδευτικές ενότητες έχουν σκοπό να ενδυναμώσουν τον γονεϊκό σας ρόλο και να σας θωρακίσουν με τις απαραίτητες γνώσεις για την επιτυχή πορεία της αναδοχής. Επιπλέον, όπως θα διαπιστώσετε, ο συγχρωτισμός με άλλους υποψηφίους αναδόχους-συμμετέχοντες στην εκπαίδευση βοηθά στο μοίρασμα εμπειριών, επιθυμιών και προσδοκιών, στην δημιουργία ενός υποστηρικτικού δικτύου και στη διατύπωση και αποσαφήνιση πληθώρας ζητημάτων που ανακύπτουν και που

ενδεχομένως να σας απασχολήσουν πριν και κατά τη διάρκεια της αναδοχής.

Εξατομικευμένη μεταχείριση: Κάθε ανάδοχος γονέας έχει την δική του προσωπική και οικογενειακή ιστορία και κάθε ανάδοχο παιδί έχει τις δικές του ανάγκες που μπορεί να σχετίζονται με την υγεία ή την αναπηρία του, με το φύλο ή την φυλή του, με το θρήσκευμα του, με τις εμπειρίες που προηγήθηκαν στη ζωή του. Ζητήστε εξατομικευμένη συμβουλευτική υποστήριξη από τον φορέα που σας εποπτεύει με συναντήσεις που ανταποκρίνονται στις δικές σας ανησυχίες και με επαγγελματίες που διαθέτουν χρόνο για να ακούσουν και να απαντήσουν στα δικά σας προβλήματα.

Η

Ηλικιακές προϋποθέσεις καταλληλότητας: Ο ανάδοχος γονέας πρέπει να έχει συμπληρώσει τα 30 του χρόνια και να μην έχει υπερβεί τα 60. Επίσης, αυτός που υιοθετεί ανήλικο πρέπει να είναι μεγαλύτερος από τον υιοθετούμενο τουλάχιστον κατά δεκαοκτώ, αλλά όχι και περισσότερο από πενήντα χρόνια (άρθρα 1543, 1544 ΑΚ, άρθρο 8 Ν. 4538/2018, εφαρμόζονται αναλογικά οι ηλικιακές προϋποθέσεις για την υιοθεσία). Αυτές οι ηλικιακές απαιτήσεις δεν ισχύουν για τη συγγενική αναδοχή δηλαδή εάν είστε συγγενής ενός παιδιού του οποίου επιθυμείτε να αναλάβετε

την πραγματική φροντίδα, οι ηλικιακές προϋποθέσεις δεν εφαρμόζονται σε εσάς.

Θ

Θεραπευτική ή άλλη υποστήριξη: Εάν το ανάδοχο παιδί χρειασθεί παροχές όπως ψυχοθεραπευτική ή άλλης μορφής υποστήριξη (πχ λογοθεραπεία, ψυχοκοινωνική συμβουλευτική, κινησιοθεραπεία) θα χρειασθείτε σχετική ιατρική γνωμάτευση που να βεβαιώνει το αναγκαίο αυτών των παρεμβάσεων. Εάν οι τελευταίες δεν καλύπτονται από τον ασφαλιστικό σας φορέα θα ενημερώσετε τον φορέα εποπτείας ο οποίος και θα καταβάλει τα απαιτούμενα έξοδα (άρθρο 12 Ν. 4538/2018).

Ι

Ιδιωτικό συμφωνητικό: Στην αναδοχή παιδιού, ανάμεσα σε εσάς και τους φυσικούς γονείς ή τον επίτροπο υπογράφεται ένα ιδιωτικό συμφωνητικό το οποίο αναφέρεται, ενδεικτικά, στη διαμόρφωση των όρων συνεργασίας, στη συχνότητα επισκέψεων των φυσικών γονέων ή του επιτρόπου, στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, στο περιεχόμενο πραγματικής φροντίδας, στις υποχρεώσεις της οικογένειας φιλοξενίας, στη συνεργασία με ειδικούς επαγγελματίες, στη μέριμνα για τις τρέχουσες και επείγουσες υποθέσεις του παιδιού, στους όρους επικοινωνίας με τον βιολογικό γονέα ή άλλους συγγενείς του

παιδιού, στη διαφύλαξη του απορρήτου, στην τήρηση της εμπιστευτικότητας και στην προστασία της οικογενειακής ζωής (πχ όροι δημοσιοποίησης στοιχείων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης), στη διενέργεια χειρουργικών ή ιατρικών επεμβάσεων, στους όρους λήξης της αναδοχής.

Ιατρικές πράξεις: Ως ανάδοχοι γονείς ασκείτε από τον νόμο όσες αρμοδιότητες σας είναι απαραίτητες για τις τρέχουσες και τις επείγουσες υποθέσεις του παιδιού που έχετε αναλάβει (άρθρο 1659 ΑΚ). Σε αυτές εντάσσονται οι αποφάσεις για τη διενέργεια ιατρικών πράξεων καθημερινής φροντίδας και οι επείγουσες ιατρικές πράξεις. Τι γίνεται όμως στις περιπτώσεις που απαιτείται μια σοβαρή χειρουργική επέμβαση; Οι χειρουργικές επεμβάσεις εντάσσονται, σύμφωνα με τη νομολογία, στον πυρήνα της γονικής μέριμνας συνεπώς ο ανάδοχος γονέας δεν μπορεί να πάρει αποφάσεις τέτοιας φύσεως ή να αποφασίσει ενάντια στη βούληση του φυσικού γονέα ή του επιτρόπου ή να προγραμματίσει χειρουργική επέμβαση για το ανάδοχο παιδί χωρίς προηγούμενη ενημέρωση του επιτρόπου προκειμένου να εκτιμηθεί η σοβαρότητα και η αναγκαιότητα της επέμβασης και να ληφθούν οι απαραίτητες συναινέσεις. Ωστόσο, εάν προκύπτει ανάγκη κατεπείγουσας ιατρικής ή χειρουργικής επέμβασης προκειμένου να αποτραπεί κίνδυνος για τη ζωή ή την υγεία του παιδιού, ο ιατρός προβαίνει στην απαιτούμενη ιατρική παρέμβαση χωρίς τη συναίνεση του ασθενή ή τρίτων που έχουν την εξουσία συναίνεσης

(γονική μέριμνα, επιτροπεία) για το παιδί (άρθρο 12 Ν. 3418/2005).

Ιατροφαρμακευτική κάλυψη του ανάδοχου παιδιού: Καθόλη τη διάρκεια της αναδοχής, το ανάδοχο παιδί καλύπτεται ιατροφαρμακευτικά από τον ασφαλιστικό φορέα του αναδόχου γονέα. Εάν, ως ανάδοχος γονέας δεν υπάγεσθε σε ασφαλιστικό φορέα, τότε το ανάδοχο παιδί καλύπτεται υγειονομικά σύμφωνα με τις διατάξεις που αφορούν την υγειονομική κάλυψη των ανασφάλιστων και ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (άρθρο 12 Ν. 4538/2018).

Ιατρικό ιστορικό υποψηφίων αναδόχων γονέων: Οι υποψήφιοι ανάδοχοι πρέπει να έχουν καλή ψυχική, διανοητική και σωματική υγεία και κυρίως να μην πάσχουν από χρόνια μεταδοτικά νοσήματα (άρθρο 8 Ν. 4538/2018). Ένα πρόβλημα υγείας το οποίο σας αφορά δεν σας αποκλείει αυτομάτως από την υποψηφιότητα για αναδοχή. Οι αρμόδιοι επαγγελματίες καλούνται να εξειδικεύσουν τους όρους “καλή ψυχική, διανοητική και σωματική υγεία” χωρίς καταχρήσεις. Μια ιδιαιτέρως διασταλτική ερμηνεία μπορεί να μην εξασφαλίζει ένα σταθερό πλαίσιο σε ένα παιδί που έχει ήδη ταλαιπωρηθεί ενώ, αντιθέτως, μια στενή, συσταλτική ερμηνεία των όρων μπορεί να στερεί από ένα παιδί την ευκαιρία για επανόρθωση σε ένα οικογενειακό πλαίσιο που προσφέρει επάρκεια και ασφάλεια παρά το πρόβλημα υγείας που μπορεί να παρουσιάζει. Σε κάθε περίπτωση, το συμφέρον του παιδιού και η καλύτερη εξυπηρέτηση του θα

αποτελέσουν τον γνώμονα για την σωστή επιλογή ενός υποψηφίου.

Λ

Λύση της αναδοχής: Αν η αναδοχή έχει γίνει με σύμβαση, οι φυσικοί γονείς μπορούν οποτεδήποτε να ανακαλέσουν την ανάθεσή της στους αναδόχους γονείς (άρθρο 1662 ΑΚ). Αν οι ανάδοχοι γονείς δεν ανταποκρίνονται στα καθήκοντά τους τότε είτε οι φυσικοί γονείς είτε ο επίτροπος με αίτησή τους προς το δικαστήριο είτε ο εισαγγελέας αυτεπαγγέλτως μπορούν να αφαιρέσουν την ανάθεση της αναδοχής και να αναθέσουν την πραγματική φροντίδα του παιδιού σε άλλους (άρθρο 1663 ΑΚ).

Μ

Μεμονωμένα άτομα/μονογονεϊκές οικογένειες: Η πραγματική φροντίδα μπορεί να ανατεθεί σε μεμονωμένα άτομα, άγαμα ή διαζευγμένα ή σε κηρεία με ή χωρίς παιδιά τα οποία σύμφωνα με το ισχύον νομικό καθεστώς (άρθρο 8, Ν. 4538/2018) βρίσκονται σε ισότιμη νομική θέση με ζευγάρια συζύγων ή εκόντων υπογράψει σύμφωνο συμβίωσης.

Μηνιαίο επίδομα αναδοχής/ οικονομική ενίσχυση για την κάλυψη των τρεχουσών αναγκών του παιδιού: Επί του παρόντος η οικονομική ενίσχυση προς ανάδοχους γονείς καταβάλλεται μόνο για ανάδοχα παιδιά που τελούν υπό την εποπτεία των μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας του Κέντρου

Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Αττικής δηλαδή του Κέντρου Βρεφών “Η Μητέρα”, του Αναρρωτηρίου Πεντέλης, της Παιδόπολης “Άγιος Ανδρέας” Καλαμακίου. Η οικονομική ενίσχυση αναγνωρίζεται και μετά την ενηλικίωση του παιδιού όταν αυτό α) είναι ΑμεΑ β) είναι φοιτητής/φοιτήτρια και μέχρι την ολοκλήρωση των σπουδών τους όχι όμως πέραν των έξι ετών από την εγγραφή τους και όχι πέραν του 26 έτους της ηλικίας τους γ) είναι υπόχρεος στράτευσης καθολη τη διάρκεια της στρατιωτικής θητείας του και πάντως όχι πέραν του 26ου έτους της ηλικίας του. Η οικονομική ενίσχυση που παρέχεται σε ανάδοχους γονείς απαλλάσσεται από κάθε φόρο, τέλος, εισφορά ή κράτηση υπέρ του Δημοσίου ή τρίτου, δεν συμψηφίζεται με ήδη βεβαιωμένα χρέη προς το Δημόσιο, τα ασφαλιστικά ταμεία ή τα πιστωτικά ιδρύματα (άρθρο 12 Ν. 4538/2018).

Μορφές αναδοχής: Οι μορφές αναδοχής περιλαμβάνουν την επείγουσα αναδοχή, την βραχυπρόθεσμη, την μεσοπρόθεσμη και τη μακροπρόθεσμη. Επίσης η αναδοχή μπορεί να είναι συγγενική, επαγγελματική, αναμορφωτική ή θεραπευτική. Η μακροπρόθεσμη αναδοχή χαρακτηρίζεται από το στοιχείο της μεγάλης διάρκειας και δεν αποκλείεται σε πολλές περιπτώσεις να οδηγήσει στην υιοθεσία. Η βραχυπρόθεσμη αναδοχή είναι διάρκειας οκτώ εβδομάδων και εφαρμόζεται στις περιπτώσεις βρεφών που προορίζονται για υιοθεσία. Σε αρκετές περιπτώσεις, η αναδοχή μπορεί να αρχίσει ως βραχυπρόθεσμη αλλά εξελίσσεται σε μεσοπρόθεσμη ή και μακροπρόθεσμη. Εφαρμόζεται επίσης ως

μορφή φιλοξενίας και παρέχεται τα Σαββατοκύριακα, στις εορταστικές διακοπές (Χριστούγεννα/Πάσχα), για μια εβδομάδα. Η μεσοπρόθεσμη αναδοχή είναι συνήθως διάρκειας δύο ετών. Σκοπός της είναι είτε να δώσει στους φυσικούς γονείς χρόνο να αντιμετωπίσουν τα προσωπικά τους προβλήματα με απώτερο στόχο την επανένταξη του παιδιού στην φυσική του οικογένεια. Αν η τελευταία δεν ανακάμψει τότε και πάλι οδηγούμαστε σε περιπτώσεις μακροπρόθεσμης αναδοχής. Η μακροπρόθεσμη αναδοχή μπορεί να εκτείνεται μέχρι την ενηλικίωση. Τέλος η επείγουσα αναδοχή αφορά περιπτώσεις επείγουσες όπως πχ η περίπτωση ενός παιδιού θύματος κακοποίησης που απαιτεί άμεση αφαίρεση από το οικογενειακό περιβάλλον.

N

Νομική βοήθεια: Πριν την αναδοχή αλλά και κατά την διάρκεια αυτής, ζητήστε συνάντηση/συναντήσεις και με τον/την νομικό σύμβουλο του φορέα ο οποίος θα σας εξηγήσει την πορεία της αναδοχής και τις νομικές εξελίξεις σχετικά με το νομικό καθεστώς του παιδιού που έχετε αναλάβει. Εάν δεν υπάρχει τέτοιος συνεργάτης του φορέα αναζητήστε ανεξάρτητη νομική βοήθεια και νομική συμβουλευτική.

Να κρατάτε πάντα αντίγραφα των εισαγγελικών ή ανακριτικών διατάξεων ή των δικαστικών αποφάσεων που αφορούν τη νομική θέση και κατάσταση του ανάδοχου παιδιού και τον δικό σας νομικό ρόλο.

Ο

Ονοματοδοσία: Η ονοματοδοσία του παιδιού ως ενέργεια και διαδικασία ανήκει στον πυρήνα της γονικής μέριμνας που σημαίνει ότι εάν θέλετε να προβείτε σε αυτήν θα πρέπει να έρθετε σε συνεννόηση με τον φορέα (Ίδρυμα, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, ΜΚΟ) στον οποίο έχει ανατεθεί η γονική μέριμνα του παιδιού για να προβεί ο ίδιος ο φορέας στη διαδικασία. Ως ανάδοχοι γονείς δεν μπορείτε εσείς να προβείτε απευθείας στην πράξη της ονοματοδοσίας.

Οικονομικά στοιχεία των υποψηφίων αναδόχων γονέων: Τα οικονομικά στοιχεία δεν είναι αυτά που καθορίζουν από μόνα τους την καταλληλότητα μιας υποψήφιας ανάδοχης οικογένειας ή ενός υποψηφίου αναδόχου γονέα. Ωστόσο, κατά τη συμπλήρωση της ηλεκτρονικής σας αίτησης (www.anynet.gr), θα σας ζητηθούν τα σχετικά απαραίτητα δικαιολογητικά τα οποία θα επισυνάψετε στην ηλεκτρονική αίτηση σας. Αυτό γίνεται για να υπάρχουν οι σχετικές εγγυήσεις σταθερότητας και ασφάλειας στο περιβάλλον που αναλαμβάνει τη φροντίδα ενός παιδιού το οποίο έχει ενδεχομένως ιστορικό παραμέλησης, κακοποίησης ή ακραίας οικονομικής εξαθλίωσης. Οι οικονομικές προϋποθέσεις τίθενται για να είναι σαφές ότι διατίθενται οι επαρκείς οικονομικοί πόροι για την ευημερία ενός παιδιού και όχι για να αποδυναμώσουν την υποψηφιότητά σας.

Ομόφυλα ζευγάρια: Τα ομόφυλα ζευγάρια που έχουν υπογράψει σύμφωνα συμβίωσης μπορούν να υποβάλλουν αίτημα για να είναι υποψήφια να γίνουν ανάδοχοι γονείς.

Π

Παιδικές κατασκηνώσεις: Τα παιδιά σε αναδοχή φιλοξενούνται κατά προτεραιότητα στις παιδικές εξοχές και τα κέντρα οικογενειακών διακοπών που λειτουργούν στο πλαίσιο οικογενειακού προγράμματος (άρθρο 12 Ν. 4538/2018).

Πληροφοριακό σύστημα: Μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας www.anynet.gr μπορείτε να παρακολουθήσετε την πορεία του αιτήματός σας για αναδοχή ανηλίκου. Βάσει του νέου ηλεκτρονικού συστήματος μπορείτε να αιτηθείτε την ανάληψη της πραγματικής φροντίδας ενός παιδιού που να προέρχεται από οποιοδήποτε μέρος της Ελλάδας ανεξαρτήτως από το πού έχετε υποβάλλει την αίτησή σας. Εάν δεν έχετε πρόσβαση σε υπολογιστή ζητείστε την συνδρομή της περιφερειακής ενότητας στην οποία ανήκετε για να σας βοηθήσουν να συμπληρώσετε ηλεκτρονικά την αίτησή σας.

Σ

Σεβασμός της προσωπικότητας και της αξιοπρέπειας του υποψηφίου γονέα: Έχετε δικαίωμα να αντιμετωπίσετε με

σεβασμό και αξιοπρέπεια από τον Φορέα Εποπτείας και από την αρμόδια Κοινωνική Υπηρεσία του επιτρόπου, καθώς, ως ανάδοχος γονέας ή ανάδοχη οικογένεια, αποτελείτε ένα υποσύστημα μέσα στο ευρύτερο σύνθετο σύστημα φορέων και ανθρώπων που αλληλοδιαπλέκονται και αλληλεπιδρούν σε κάθε αναδοχή παιδιού με στόχο την εξυπηρέτηση του βέλτιστου συμφέροντός του.

Συγγενείς του ανάδοχου παιδιού: Στην δική σας υπόθεση μπορεί την επιμέλεια του παιδιού να ασκεί η γιαγιά ή ο παππούς του ή η θεία ή ο θείος του. Το παιδί έχει δικαίωμα να βλέπει το οικογενειακό περιβάλλον της βιολογικής του οικογένειας και η παρεμπόδιση της επικοινωνίας του με συγγενείς του μπορεί να αιτιολογηθεί μόνο εάν η επικοινωνία του με συγγενείς του κρίνεται επιβλαβής για το ίδιο και δεν εξυπηρετεί το βέλτιστο συμφέρον του.

Συμπλήρωση της αίτησης αναδοχής παιδιού: Για τον ακριβή τρόπο υποβολής της αίτησης συμβουλευθείτε τον σύνδεσμο www.anynet.gr – ενότητα περισσότερα-πληροφορίες- “θέλω να γίνω ανάδοχος γονέας: οκτώ βήματα”. Παράλληλα καλό είναι να επιδιώξετε επικοινωνία και ενημέρωση από την Περιφερειακή ενότητα ή το Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας του τόπου κατοικίας σας καθώς αυτοί οι φορείς θα αποτελέσουν τον Φορέα Εποπτείας της αναδοχής.

Σύμφωνο συμβίωσης: Εάν έχετε υπογράψει σύμφωνο συμβίωσης έχετε κάθε δικαίωμα να υποβάλλετε υποψηφιότητα ως ανάδοχοι γονείς.

Συναίνεση συζύγου/έχοντος υπογράψει σύμφωνο συμβίωσης: Εάν είσθε έγγαμος/η ή έχετε συνάψει σύμφωνο συμβίωσης απαιτείται η συναίνεση του/της συζύγου σας ή του άλλους μέρους-υπογράφοντος το σύμφωνο συμβίωσης.

Συναντήσεις με τον Φορέα Εποπτείας: Επιδιώξτε σταθερή, συχνή πλαισίωση και υποστήριξη από τον Φορέα Εποπτείας στην κατοικία σας, εκεί που διαβιώνει το ανάδοχο παιδί. Οι σταθερές συνεδρίες θα σας βοηθήσουν να διαμορφώσετε θετική γονεϊκή στάση, ψυχική ανθεκτικότητα για την αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων και κατανόηση όλων των αναπτυξιακών σταδίων από τα οποία διέρχεται κάθε παιδί εμφανίζοντας άλλες ανάγκες και επιθυμίες. Εκτός από τον φορέα εποπτείας, επισκέψαι στην κατοικία σας πραγματοποιεί και η Κοινωνική Υπηρεσία του επιτρόπου του παιδιού. Ωστόσο με καλό συντονισμό και συνεννόηση με τις αρμόδιες Υπηρεσίες οι επισκέψεις εναλλάσσονται χωρίς να παραβιάζουν την ιδιωτικότητα σας.

Συγγενική αναδοχή: Ο νομοθέτης δίνει προβάδισμα στη συγγενική αναδοχή έναντι των άλλων μορφών αναδοχής και την εξαιρεί από τις ηλικιακές προϋποθέσεις που θέτει για τους λοιπούς υποψηφίους αναδόχους (άρθρα 8, 11 Ν. 4538/2018).

Επίσης οι ανάδοχοι γονείς που είναι συγγενείς του παιδιού που αναλαμβάνουν εξαιρούνται από την υποχρέωση να είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Υποψηφίων Αναδόχων Γονέων όταν αναλαμβάνουν την πραγματική φροντίδα του παιδιού μετά από αιφνίδιο θάνατο των γονέων του, μετά από εγκληματική ενέργεια μεταξύ των γονέων του, μετά από αιφνίδια εγκατάλειψη της οικογενειακής εστίας από τους γονείς του (άρθρο 8 Ν. 4538/2018).

Σύγχρονα οικογενειακά σχήματα που κρίνονται εκ του νόμου κατάλληλα να είναι υποψήφιοι ανάδοχοι γονείς:

Σύμφωνα με το άρθρο 8 Ν. 4538/2018 κατάλληλοι να γίνουν ανάδοχοι γονείς κρίνονται οι

- σύζυγοι
- έχοντες υπογράψει σύμφωνο συμβίωσης με ή χωρίς παιδιά
- ετερόφυλα ζευγάρια που έχουν υπογράψει σύμφωνο συμβίωσης
- ομόφυλα ζευγάρια που έχουν υπογράψει σύμφωνο συμβίωσης
- μεμονωμένα άτομα, άγαμα ή διαζευγμένα ή σε χηρεία με ή χωρίς παιδιά
- συγγενείς του παιδιού

Συμφέρον του παιδιού: Η Διεθνής Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΔΣΔΠ) που κυρώθηκε στη χώρα μας με τον Ν. 2101/1992, αποτελεί ένα εμβληματικό νομικό κείμενο που περιλαμβάνει κρίσιμες διατάξεις για την προστασία των παιδιών. Η θεμελιώδης αρχή που διέπει τα άρθρα της ΔΣΔΠ είναι αυτή της

εξυπηρέτησης του βέλτιστου συμφέροντος των παιδιών. Σύμφωνα με αυτήν την αρχή, όπως προβλέπει ρητά το άρθρο 3, όλες τις αποφάσεις που αφορούν παιδιά, είτε αυτές λαμβάνονται από δημόσιους ή ιδιωτικούς οργανισμούς κοινωνικής προστασίας, είτε από δικαστήρια, διοικητικές αρχές ή από νομοθετικά όργανα, πρέπει να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το συμφέρον του παιδιού. Συνεπώς, η εξυπηρέτηση του συμφέροντος του ανηλίκου είναι η αρχή που διέπει όλα τα νομικά κείμενα και τις διαδικασίες που αφορούν ανήλικους (αστικού, ποινικού, διοικητικού δικαίου).

Συνεργασία με τον φορέα εποπτείας: Ο φορέας εποπτείας θα πραγματοποιεί τουλάχιστον μία φορά το μήνα επισκέψεις στην οικία σας για να σας υποστηρίζει στα καθημερινά ζητήματα που ανακύπτουν σχετικά με τη διαβίωση και την εξέλιξη του παιδιού (άρθρο 13 Ν. 4538/2018). Αυτό είναι ιδιαίτερα χρήσιμο γιατί θα σας βοηθήσει να νοηματοδοτήσετε όλες τις αλλαγές και τις συμπεριφορές του παιδιού μέσα από τα διάφορα στάδια ανάπτυξής του, τις ιδιαίτερες ανάγκες του, τις τυχόν προσωπικές συνθήκες της διαφορετικότητας του (πχ φυλετικής, εθνοτικής, θρησκευτικής κα) και τα συναφή θέματα που σας απασχολούν και σας προβληματίζουν.

T

Ταξίδια: Τα παιδιά σε αναδοχή μπορούν να ταξιδέψουν εντός της επικράτειας και στο εξωτερικό εφόσον είναι εφοδιασμένα με διαβατήριο. Εάν έχετε αναλάβει ένα παιδί άλλης εθνικότητας που

δεν έχει εκδόσει διαβατήριο δεν θα μπορείτε να ταξιδέψετε στο εξωτερικό μαζί του γιατί η έκδοση διαβατηρίου αποτελεί πράξη που συνυφαίνεται με τη γονική μέριμνα και απαιτεί συναίνεση και των δύο φυσικών γονέων.

Τρέχουσες και επείγουσες υποθέσεις του παιδιού: Έχετε δικαίωμα να προβαίνετε σε ενέργειες για λογαριασμό των φυσικών γονέων ή του επιτρόπου που αφορούν τρέχουσες και επείγουσες υποθέσεις του παιδιού (άρθρο 1659 ΑΚ).

Υ

Υιοθεσία και αναδοχή: Οι δύο θεσμοί είναι απολύτως διακριτοί. Ωστόσο η μακροχρόνια αναδοχή μπορεί να εξελιχθεί σε υιοθεσία όταν έχουν εξαντληθεί όλες οι πιθανότητες επανασύνδεσης ενός παιδιού με τους φυσικούς του γονείς ή δεν υπάρχει άλλο μέλος του ευρύτερου οικογενειακού του περιβάλλοντος που να αξιώσει την ανάληψη της επιμέλειας του ή της ανάδοχης φροντίδας του ή έχει κριθεί από τους αρμόδιους φορείς ότι τυχόν επανένωση του παιδιού με τη βιολογική του οικογένεια δεν εξυπηρετεί το βέλτιστο συμφέρον του.

Υποχρέωση των θετών γονέων: Αν είχατε αναλάβει την αναδοχή παιδιού που εξελίχθηκε νομικά σε υιοθεσία, ως θετοί γονείς θα έχετε την υποχρέωση να διευκολύνετε την αναζήτηση των στοιχείων των φυσικών γονέων του παιδιού μετά τη

συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας του εάν το τελευταίο το επιθυμεί (άρθρο 1559 ΑΚ).

Φ

Φοιτητικές εστίες: Τα παιδιά σε αναδοχή, εάν φοιτούν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, εγγράφονται κατά προτεραιότητα σε φοιτητικές εστίες (άρθρο 12 Ν. 4538/2018).

Φορέας Εποπτείας: Είναι η Υπηρεσία που ασκεί την εποπτεία της αναδοχής του παιδιού που έχετε αναλάβει. Συνήθως είναι η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας ή το Τμήμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης της Περιφερειακής ενότητας στην οποία ανήκετε ή το Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας της Περιφέρειας του τόπου κατοικίας σας. Μπορεί επίσης να είναι η Κοινωνική Υπηρεσία μιας Εταιρίας Προστασίας Ανηλίκων για τα παιδιά των οποίων έχει την ευθύνη ή η αρμόδια Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων για συγκεκριμένες κατηγορίες παιδιών (άρθρα 13,18 Ν. 4538/2018).

Φορέας δικαιωμάτων: Το σύγχρονο διεθνές και εθνικό νομικό πλαίσιο για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών, αντιμετωπίζει τα παιδιά ως φορείς δικαιωμάτων και όχι ως παθητικούς αποδέκτες προστασίας. Το παιδί αυτοκαθορίζει και αυτονομεί το συμφέρον του που μπορεί να διαφοροποιείται από το συμφέρον των λοιπών μελών της οικογένειας και κάθε κράτος είναι υπόχρεο να υπερασπίζεται και να προτάσει το συμφέρον του παιδιού έναντι του συμφέροντος άλλων πχ γονέων ή συγγενών. Το παιδί θεωρείται αυθύπαρκτο μέλος της οικογένειας που μπορεί να

χρειάζεται προστασία από αυτή και εντός αυτής, διατυπώνει τη γνώμη του για τις αποφάσεις που το αφορούν και συμμετέχει στη διαμόρφωση των σχέσεων και των θεμάτων που το αφορούν.

Φυσικοί γονείς: Στην υπόθεση σας μπορεί το παιδί που έχετε αναλάβει να μην έχει φυσικούς γονείς λόγω θανάτου τους ή να έχει μεν και τους δύο φυσικούς γονείς του ή τον έναν από αυτούς οι οποίοι όμως να αδυνατούν να ασκήσουν τη γονική μέριμνα για πραγματικούς ή νομικούς λόγους.

X

Χρόνος διεξαγωγής και ολοκλήρωσης της κοινωνικής έρευνας: Η κοινωνική έρευνα για την διαπίστωση της καταλληλότητας σας και τη χορήγηση της βεβαίωσης καταλληλότητας περατώνεται μέσα σε τρεις (3) μήνες από την υποβολή των απαιτούμενων δικαιολογητικών (άρθρο 9 Ν. 4538/2018).

Το φυλλάδιο χρηματοδοτήθηκε το έτος 2020 από το “Martin James Foundation” και το Eurochild σε συνεργασία με το Κέντρο Ερευνών Ρίζες για το πρόγραμμα:

Tailored technical assistance in field of deinstitutionalisation

www.roots-research-center.gr

Επιμέλεια Φυλλαδίου: Άννα Καλογιάννη